Лічэбнік
(Numerale)

Лацінскія лічэбнікі (*numeralia*) падзяляюцца на колькасныя (*cardinalia*), парадкавыя (*ordinalia*), раздзяляльныя (*distributīva*) і прыслоўныя (*adverbia*).

Зводная табліца лічэбнікаў

Лічбавая адзнака		Cardinalia	Ordinalia
арабская	рымская		
1	I	unus, a, um — *адзін*	primus, a, um — *першы*
2	II	duo, duae, duo — *два, дзве*	secundus, a, um alter, ĕra, ĕrum — *другі*
3	III	tres, tria	tertius, a, um
4	IV	quattuor	quartus
5	V	quinque	quintus
6	VI	sex	sextus
7	VII	septem	septĭmus
8	VIII	octo	octāvus
9	IX	novem	nonus
10	X	decem	decĭmus
11	XI	undĕcim	undecĭmus
12	XII	duodĕcim	duodecĭmus
13	XIII	tredĕcim	tertius decĭmus
14	XIV	quattuordĕcim	quartus decĭmus
15	XV	quindĕcim	quintus decĭmus
16	XVI	sedĕcim	sextus decĭmus
17	XVII	septendĕcim	septĭmus decĭmus
18	XVIII	duodeviginti	duodevicesĭmus
19	XIX	undeviginti	undevicesĭmus
20	XX	viginti	vicesĭmus
21	XXI	unus et viginti або viginti unus і г. д.	primus et vicesĭmus або vicesĭmus primus і г. д.
28	XXVIII	duodetriginta	duodetricesĭmus
29	XXIX	undetriginta	undetricesĭmus
30	XXX	triginta	tricesĭmus
40	XL	quadraginta	quadragesĭmus
50	L	quinquaginta	quinquagesĭmus
60	LX	sexaginta	sexagesĭmus
70	LXX	septuaginta	septuagesĭmus
80	LXXX	octoginta	octogesĭmus
90	XC	nonaginta	nonagesĭmus
100	C	centum	centesĭmus
200	CC	ducenti, ae, a	ducentesĭmus
300	CCC	trecenti, ae, a	trecentesĭmus
400	CD	quadringenti, ae, a	quadringentesĭmus
500	D	quingenti, ae, a	quingentesĭmus
600	DC	sescenti, ae, a	sescentesĭmus
700	DCC	septingenti, ae, a	septingentesĭmus
800	DCCC	octingenti, ae, a	octingentesĭmus
900	CM	nongenti, ae, a	nongentesĭmus
1000	M	mille	millesĭmus
2000	MM	duo milia	bis millesĭmus

Distributīva	Adverbia
singŭli, ae, a — *па адным*	semel — *адзін раз, аднаразова*
bini, ae, a — *па два, па двое*	bis — *двойчы, два разы*
terni (trini), ae, a	ter
quaterni, ae, a	quater
quini, ae, a і г. д.	quinquies і г. д.

Усе лічэбнікі, якія могуць змяняцца па родах, ліках і склонах, дапасуюцца да назоўнікаў: duo consŭles — *два консулы*; duae legiōnes — *два легіёны*; tres species — *тры віды*; tria genĕra — *тры роды*; tribus verbis — *у трох словах*. Лічэбнік mille — *тысяча* не змяняецца і не ўплывае на склон назоўніка: mille milĭtes — *тысяча салдат* і г. д. Толькі слова milia — *тысячы* (pl. ад mille) патрабуе пасля сябе genetīvus: tria milia milĭtum — *тры тысячы салдат*, бо ўжываецца як назоўнік.

У складаных парадкавых лічэбнікаў скланяюцца ўсе элементы, а не толькі апошні, як гэта прынята ў беларускай мове (параўн.: vicesĭmus secundus — *дваццаць другі*). Напрыклад: anno millesĭmo nongentesĭmo quinquagesĭmo sexto — *у тысяча дзевяцьсот пяцьдзясят шостым годзе*.

Лічэбнікі другога дзясятка ўтвараюцца шляхам складання каранёў адзінак са словам **-dĕcim** (ад decem), напрыклад: XI (11) undĕcim; дзясяткі ад 30 да 90 утвараюцца з дапамогай суфікса **-ginta**, напрыклад: L (50) quinquaginta. C (100) centum не скланяецца; сотні ўтвараюцца з дапамогай суфікса **-centi (-genti)** і змяняюцца па 1—2-м скланенні ў множным ліку (гл. § 23), напрыклад: CC (200) ducenti, ae, a; D (500) quingenti, ae, a. M (1000) mille у адзіночным ліку не скланяецца; тысячы ў множным ліку змяняюцца як назоўнікі 3-га галоснага скланення (гл. § 15): nom./acc. **milia**, gen. **milium**, dat./abl. **milĭbus**.

Рымскія лічбы важна ведаць, бо яны ўжываюцца для абазначэння частак дакументаў, дат і г. д. Напрыклад, год 1991 рымскімі лічбамі абазначаецца наступным чынам: MCMLXXXXI = MCMXCI, 2011 — MMXI.

Скланенне колькасных лічэбнікаў
unus — *адзін*; duo — *два*; tres — *тры*

Склон	Singulāris			Plurālis				
	m	f	n	m	f	n	m, f	n
Nom.	unus	una	unum	duo	duae	duo	tres	tria
Gen.	unīus			duōrum	duārum	duōrum	trium	
Dat.	uni			duōbus	duābus	duōbus	tribus	
Acc.	unum	unam	unum	duos	duas	duo	tres	tria
Abl.	uno	unā	uno	duōbus	duābus	duōbus	tribus	